

Türkçe

1 Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcük gerçek anlamlıysa başına “G” mecaz anlamlıysa “M” yazın.

- (G) Bu olayın bizi güç durumda bırakacağını anlamıştım.
(G) Uçurtmanın kuyruğu rengârenkti.
(G) Kardeşim defterimin bütün yapraklarını koparmış.
(M) Dün gece kadife sesiyle bize şarkı söyledi.
(G) Havanın soğukluğu içimizi ürpertti.

2 Aşağıdaki atasözlerinden gerçek anlamlı olanlara “G”, mecaz anlamlı olanlara “M” yazın.

- (G) Boş gezmekten bedava çalışmak yeğdir.
(M) Ağaç yaş iken eğilir.
(M) İğneyi kendine çuvaldızı başkasına batır.
(G) Bugünün işini yarına bırakma.
(M) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.
(M) Görünen köy kılavuz istemez.
(G) İyilik eden iyilik bulur.
(M) Ak akçe kara gün içindir.
(M) Ateş düştüğü yeri yakar.
(G) Dost ile ye, iç; alışveriş etme.

3 Aşağıdaki atasözlerinde boş bırakılan yere gelmesi gereken sözcüğü yazın. Sözcüğün aldığı hâl ekini bulun.

Canı acıyan eşek atı geçer.	→	Belirtme hâl eki
Sabreden derviş muradına ermiş.	→	Yönelme hâl eki
Horoz ölür, gözü çöplükte kalır.	→	Bulunma hâl eki
Ne doğrarsan aşına , o çıkar kaşığına.	→	Yönelme hâl eki
Üzüm üzüme baka baka kararır.	→	Yönelme hâl eki

Türkçe

4 Aşağıda doğru olan yargıların başına “D” yanlış olan yargıların başına “Y” yazın.

- Y “Annesi üzüldüğünden köyüne geri döndü.” cümlesi amaç - sonuç cümlesidir.
- Y “Bu köydeki muhteşem tarihî güzellikleri gezdik.” cümlesi nesnel anlatımlıdır.
- D “Hissetti.” sözcüğünde ünsüz türemesi ve benzeşmesi ses olayları vardır.
- D “Ablam a yazmasını çarşıdan aldı.” cümlesinde altı çizili sözcükler eş sesli sözcüklerdir.
- D “Ablam üniversite sınavına hazırlanırsa Bursa’ya yerleşeceğiz.” cümlesinde şart (koşul) anlamı vardır.

5 Verilen cümlelerde geçen mecaz anlamlı sözcüklerin altını çizin.

- Evladını karşısında görünce yüreği kabardı.
- Bu acı anıları unutmaması gerekiyor.
- Mizacındaki incelik tavırlarına da yansımıştı.
- Aile bağlarımızı güçlendirmek için her şeyi yapmalıyız.
- Kaba saba tavırları bütün odadakileri sıkmıştı.

6 Aşağıda karışık olarak verilmiş sözcükleri anlamlı ve kurallı cümle hâline getirin.

- vardır / arının / bal / ağzında / iğnesi / olan / kuyruğunda

Ağzında bal olan arının kuyruğunda iğnesi vardır.

- söyleme / bil / söylediğini / her / bildiğini / her

Her bildiğini söyleme, her söylediğini bil.

- kırılmıştır / affetse / bir / rüzgârı / dal / bile / kere

Dal rüzgârı affetse bile bir kere kırılmıştır.

- atlıdır / sabır / meyvesi / acıdır.

Sabır acıdır, meyvesi tatlıdır.

7 Aşağıdaki cümlelerde geçen terim anlamlı sözcükleri bularak altını çizin.

- Üçgenin iç açıları toplamı 180 derecedir.
- Kaleci, penaltı vuruşları sırasında sakatlandı.
- Sanatçının yeni bestesi dillere dolandı.
- Ülkemiz orta kuşakta yer almaktadır.

Türkçe

8 Verilen cümlelerdeki altı çizili sözcüklerde görülen ses olayını karşlarına yazın.

- Bildiğim en iyi simitçi dükkanıdır. Benzeşme.....
- Kartal gökyüzünden yere doğru alçaldı. Ünsüz düşmesi.....
- Her başarının ardında kişinin azmi vardır. Ünlü düşmesi.....
- Kalp kalbe karşı derler. Yumuşama.....
- Minik kız durmadan etrafına gülümsüyordu. Ünlü daralması.....
- Enkazın altından sapasağlam çıktı. Ses türemesi (ünlü türemesi).....
- Annesinin sürprizine çok sevindi. Kaynaştırma.....
- Yaptığım hatadan sonra beni hiç affetmedi. Ses türemesi (ünsüz türemesi).....

9 Aşağıdaki cümlelerin anlam özelliklerine göre özne ve nesnel olanlarını belirleyin.

- Bilgisayarın olmadığı bir hayat çok sıkıcıdır. (.....**Özne**.....)
- Reçetesiz ilaç satılmaz. (.....**Nesnel**.....)
- Dost bildiğimiz insanlar kötü günlerimizde bizi yalnız bırakmamalı. (.....**Özne**.....)
- Pek çok kozmetik markası hayvanlar üzerinde deney yapıyor. (.....**Nesnel**.....)
- Baharın coşkusu bütün tabiatı sardı. (.....**Özne**.....)

10 Aşağıdaki sözcükleri gerçek ve mecaz anlama gelecek şekilde birer cümlede kullanın.

Gerçek anlam

Mecaz anlam

tatlı

..... Misafirler için tatlı yaptık.

..... Tatlı sözleriyle hepimizi mest etti.

yol

..... Yolda karşımıza tavşan çıktı.

..... Ne yapıp edip yolunu bulur.

keskin

..... Bıçağın keskinliği işimi kolaylaştırıyor.

..... Keskin sözleri herkesin canını sıkı.

parlak

..... Güneş ışığının altında zemin parlaklığı daha da arttı.

..... Geleceği parlak bir çocuktu.

ateş

..... Ocağıdaki ateş sönmeye başladı.

..... Annem "Ateş almaya mı geldiniz?" diyerek erken ayrılmalarına kızdı.

11 “Solgun, yoldaş, görün-, sula-” sözcüklerini yapım eklerinin türlerine göre aşağıdaki tablolara yerleştirin.

Fiilden İsim	Fiilden Fiil	İsimden Fiil	İsimden İsim
Solgun	görün-	sula-	yoldaş

12 Aşağıdaki boşluklara virgülün niçin kullanıldığını yazın.

- Çadırı ormanın daha derinine kuralım, dedi.
Tırnak içine alınmayan aktarma cümlelerden sonra konur.
- Elif, uzun ve ıssız yolları tek başına yürüyerek yıllar sonra memleketine varmıştı.
Yüklemden uzak kalmış özneden sonra konur.
- Evet, ikimiz de zamanla çok yaşlandık.
Cümlede "evet, hayır, peki..." gibi red veya onay belirten sözcüklerden sonra konur.

13 Aşağıdaki sözcükleri örnekteki gibi çözümleyin.

Sözcük	Kök İsim Kökü / Fiil Kökü	Yapım Eki Türü	Çekim Eki Türü	Sözcüğün Yapısı
kalpsizler	isim kökü - kalp	-siz / iye	-ler çoğul eki	Türemiş
sevgim	sev - fiil kökü	-gi / fiye	-m iyelik eki	Türemiş
huysuza	huy - isim kökü	-suz / iye	-a yönelme hâl eki	Türemiş
sözlükten	söz - isim kökü	-lük / iye	-ten ayrılma hâl eki	Türemiş
Türkçemiz	Türk - isim kökü	-çe / iye	-miz iyelik eki	Türemiş

14 Aşağıda verilen sözcüklerin kökünü, aldığı ekleri, kökün türünü ve aldığı ekin türünü örnekteki gibi belirtin.

Sözcük	Kökü	Aldığı ek	İsim kök	Fiil kök	Yapım eki
ihtiyarlık	ihtiyar	-lık	✓		iiye
sırdaş	sır	-daş	✓		iiye
yakıt	yak	-ıt		✓	fiye
beklen	bekle	-n		✓	ffye
görüntü	gör	-üntü		✓	fiye
doğuş	doğ	-uş		✓	fiye
susa	su	-sa	✓		ifye

15 Aşağıdaki sözcüklerden kökü isim olanları “İ” kutusuna, kökü fiil olanları “F” kutusuna yazın.

- bakış
- sırdaş
- taşıt
- çevre
- oyna
- solgun
- şekerli
- gözlük
- tepecik
- küçümse

İ

sır tepe

şeker oyun

göz küçük

F

bak sol

çevir taşı

16 Aşağıdaki bulmacayı yanıtlayın.

- 1 “Dikiş” sözcüğünün kökü.
- 2 “Durumlar” sözcüğünün gövdesi.
- 3 “Yangın” sözcüğünün kökünün türü.
- 4 “Azımsa” sözcüğünün kökü.
- 5 “Hareketsiz” sözcüğünün kökü.
- 6 “Ev” sözcüğünün 2. tekil iyelik eli almış hâli.

17 Türkiye Cumhuriyeti'nin özellikle bugünkü gençliğine ve yetişmekte olan çocuklarına hitap ediyorum. Batı senden, Türk'ten çok geriymi. Manada, fikirde, tarihte bu böyleydi. Eğer bugün Batı teknikte bir üstünlük gösteriyorsa ey Türk çocuğu, o kabahat da senin değil, sende öncekilerin affedilmez ihmalinin bir sonucudur. Şunu da söyleyeyim ki çok zekisin!.. Bu belli. Fakat zekanı unut! Daima çalışkan ol!

M. Kemal ATATÜRK

M. Kemal Atatürk Türk gençliğine neyi öğütlemektedir?

Türk gençliğinin zeki olduğunu söyleyen M. Kemal Atatürk, Türk gençliğine "Zekanı unut, zekâna güvenerek çalışmayı ihmal etme. Daima çalış, çalışkan ol. İlerlemenin, Batı medeniyetleri seviyesine çıkmanın yolu çalışmaktır." diye öğüt vermektedir.

18 Aşağıdaki sözcükleri yapılarına göre inceleyip uygun kutuya yerleştirin.

- Beşiktaş
- saygı
- ovanın
- Ayşe'nin
- dereotu
- emekli
- affet
- soluk
- fısıltı
- çevre
- yazlık
- köpekler
- uygun

Basit Sözcükler	Türemiş Sözcükler	Birleşik Sözcükler
ovanın Ayşe'nin köpekler	saygı emekli soluk fısıltı	Beşiktaş dereotu affet

19 Aşağıdaki dizelerde kullanılan söz sanatlarını "4" işaretiyle belirtin.

Sözcükler	Benzetme	Kişileştirme	Abartma
Kışın soğuğu iyice kendini belli etti; ellerim buz tuttu.			4
Sıfırdan zirveye çıkabilen insanlar karınca gibi çalışan insanlardır.	4		
Ben ki minicik bir kelebeğim, dedi kelebek.		4	
Âlem sele gitti gözümün yaşından.			4
Minik dere yavaş yavaş akar, üzgün mü bilmem...		4	

TÜRKÇE DEĞERLENDİRME TESTİ

1. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcüğün kökü türce diğerlerinden farklıdır?
- A. Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.
- B. Az veren candan, çok veren maldan.
- C.** Sakla samanı gelir zamanı.
- D. Ak akçe kara gün içindir.

2.

YAPIM EKLERİ

Sonuna geldiği sözcüğün anlamını değiştiren ve ondan yeni bir sözcük türeten ekler **yapım eki** denir.

göz + lük
Yapım eki

gözlük

Bu bilgiye göre aşağıdaki görsellerde yer alan kavramlardan hangisi yapım eki almamıştır?

A.

B.

C.

D.

3.

Yağmur günlerdir durmaksızın yağıyordu. Göle düşen damlaların oluşturduğu halkalara taş atarken mis gibi toprak kokusunu içimize çekiyorduk. Bir yandan da gökkuşağının suya akseden renkleriyle çocukluğumuzu yeniden yaşıyorduk.

Yukarıdaki parçada altı çizili olan sözcüklerin ortak özellikleri nedir?

- A. Ortak kök olmaları
- B.** Sesteş kök olmaları
- C. Yapım eki almış olmaları
- D. Çekim eki almış olmaları

4.

Sevgileri yarına bıraktınız
Çekingem, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

Behçet NECATİGİL

Yukarıdaki dizelerde geçen kökü fiil olan kaç sözcük kullanılmıştır?

- A. 5 B. 6 **C.** 7 D. 8

5. “-de, -da” eki, aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapım eki olarak kullanılmıştır?

- A. Vitrinlerde yılbaşı hazırlıkları başladı.
- B. Son zamanlarda sağlıklı beslenmiyor.
- C.** Sözde sanatçıların eserleri rağbet görmüyor.
- D. Sadece okulda kitap okumak yetmez.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kök hâlinde bir sözcük yoktur?
- A. Dedem bugün kalp ameliyatı oldu.
- B.** Bisikletli düşünce arkadaşlarım bağırdı.
- C. Yarışmanın sonuçları açıklandıktan sonra üç gün tatile gitti.
- D. Gazetenin spor ekini beğenmedim.

7.

bakıcı
sergi
öğrenciler
yazı
şekerci
bilgili
doğu
gülünç

YAPIM EKİ

toprağı
arabam
evler
gönlü
baharda
kalemin
havuza
batı

ÇEKİM EKİ

Yukarıdaki yapım eki kutusuna, çekim eki alan sözcük; çekim eki kutusuna da yapım eki alan sözcük girmemelidir.

Verilen bilgiye göre hangi sözcükler kutulardan çıkarılmalıdır?

- A. doğu - kardeşçe
- B. gülünç - toprağı
- C.** öğrenciler - batı
- D. bakıcı - batı

8. Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü!
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum,
Senin destanını yazacağım.

Arif Nihat Asya

Yukarıdaki dizelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi hem yapım eki hem çekim eki almıştır?

- A. göklerin
- B.** gelinliği
- C. ışık
- D. destanını

9. Yönetici, saygısız bakıcının kızgın bakışlarını önemsemedi. Sevinçli bir şekilde komşularıyla kucaklaştı. Gülümseyerek yapmak istediklerini anlatmaya devam etti.

Yukarıdaki metinde yapım eki alan kaç sözcük kullanılmıştır?

- A. 6
- B. 8
- C. 10
- D.** 12

(1)Momo, şimdi o büyük salonun içindeydi, burası en büyük kiliselerden bile daha görkemli en büyük istasyonların salonlarından bile daha genişti. (2) Momo, etrafa göz gezdirerek dolaşıyordu; minicik kıymetli taşlarla süslü kol ve cep saatleri, çalar saatler, kum saatleri, üstlerinde oyuncakların döndüğü kurgulu saatler, güneş saatleri ile tahtadan, taştan ya da camdan yapılmış çeşitli saatler âdeta göz kamaştırıyordu. (3) Momo arkasına döndüğünde dolaplı saatlerin oluşturduğu bir koridorda gümüş gibi beyaz saçlı, ufak tefek yaşlı bir adam gördü. (4) Yaşlı adam saçlarını ensesinde küçük bir örgü yapıp kurdeleyle bağlamıştı. Ellerini ona uzatarak İçten bir gülüşle yaklaştı. Cebinden elmaslarla süslü bir saat çıkarıp kapağını açtı "Tam zamanında geldin." diyerek saati çocuğa doğru uzattı.

(10 ve 11. sorular metne göre yanıtlanacaktır.)

10. Benzetme: Anlatımı güçlendirmek için nitelikçe zayıf olan bir kavramın, kendinden daha güçlü olan bir kavrama herhangi bir yönüyle bezetilmesidir.

Yukarıda verilen bilgiye göre metindeki kaç numaralı cümlede benzetme sanatı kullanılmıştır?

- A. 1 B. 2 **C. 3** D. 4

11. **Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?**

- A.** Karşılaştırma anlamı taşıyan cümle vardır.
B. İki tane atasözü kullanılmıştır.
C. Altı çizili sözcüğün eş anlamlısı "sıcak"tır.
D. "Uzatmak" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.

12. Çağımızda roman okumanın da roman yazmak gibi ayrı bir özelliği olmalıdır. Bir oyunun bir perdesini bir hafta görüp öbür perdesini ertesi haftaya bırakabilir misiniz? Bir senfoninin üç bölümünü üç günde tamamladığınız oldu mu? Bir tablonun her gün bir parçasına bakmayı düşündünüz mü? Roman da oyun gibi, tablo gibi, senfoni gibi parçalanamaz bir bütündür. Yaprtağını kıvrıp ertesi güne bırakamazsınız, onu da öteki sanatlar gibi bir bütün olarak kavramalısınız. Çağımız romancılığı da artık bu bütünlüğe yönelmiştir. Gittikçe kısalmasının nedenlerinden biri de budur.

Bu parçada görüşlerine yer verilen yazar hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A.** Romanı değerlendirirken diğer sanat dallarından farklı yaklaşımların olmasını hoşgörüle karşılar.
B. Tiyatroya giden insanların sayısının roman okuyanlardan daha fazla olduğunu söyler.
C. Romanın bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgular.
D. Roman okuyan kişilerin aceleci davranıldığını ve okuduğu romanı özümseyemediğini düşünür.

13. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerden hangisi ötekilerden farklı bir ek almıştır?**

- A.** Koşacak hâlim kalmadı.
B. Mağazada sayım yapıldı.
C. Bilim şenliği çok keyifliydi.
D. Bu hafta okulda seçim vardı.

14. Japon - ca: Türemiş sözcük
*Yapım eki alan sözcükler türemiş sözcüklerdir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş bir sözcük vardır?

- A. Sözlerinden birkaçı not defterimde var.
B. Otobüsten inen yolcular telaşla evlerine dağıldı.
C. Dün akşamüzeri çarşıdan ipek elbiseler aldık.
D. Atalar, atasözleriyle günlerini bugüne getirmişlerdir.

15.

Yukarıdaki araçlardan sadece üzerinde fiilden isim yapan ek alan sözcüklerin yazılı olduğu araçlar hareket edebilecektir.

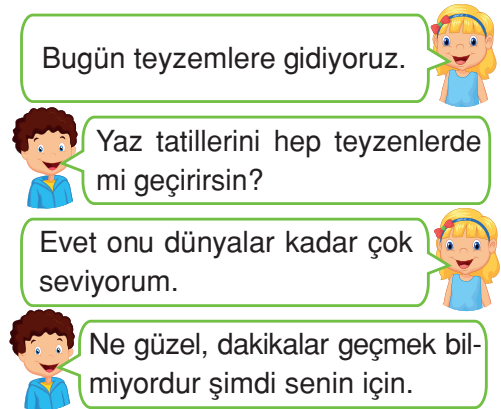
Buna göre hangi araç hareket edemez?

- A. tren
B. uçak
C. araba
D. vapur

16. “Kitap” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir ek almıştır?

- A. Dün akşam kardeşim mavi kitabı kapladı.
B. Durakta otobüs beklerken kitabı okuyup bitirdi.
C. Kitabı almak için onlarca kitabevi dolaşım.
D. Yazarın son kitabı oldukça sürükleyiciydi.

17.

Yukarıdaki konuşmada “-ler/-lar” eki hangi anlamı katmamıştır?

- A. Benzerlik
B. Çokluk
C. Abartma
D. Aile